

Tekst i Weekendavisen om Coast Contemporarys deltagere. Eksisterer kun på papir.
www.weekendavisen.dk

Arktisk vækkelse

Af Maria Kjær Themsen

”...men hvad betyder kultur, hvis ikke dette: med kunst og kærlighed at aflokke livets grove materie det fineste, det blideste, det mest subtile, det har?” Jeg sidder og skælver i flyet til Oslo, men finder trøst i Stefan Zweigs bevingede ord i den nye oversættelse af *Verden af i går*. Selvom litteraturen handler om levet liv, så er meget af mit liv også levet igennem litteraturen. Jeg er på vej til Nordnorge, og skal flyve tre gange for at lande på ø-gruppen Lofoten. Det eneste kendskab jeg har til de egne er igennem litteraturen. Da jeg var ganske ung læste jeg Herbjørg Wassmos *Dinas bog*. Jeg husker beskrivelserne af landskabet fra den norske kyst lige så stærkt som beretningen om den sensuelle cellospillende kvinde, og har lige siden drømt om at komme til de nordlige norske egne.

Dag 1. Svolvær, Lofoten

Jeg står på tærne på en bakke ved en kirke og spejder efter nordlyset. Jeg aner en lysning bag de ellers helt mørke bjerge. Nordlyset er uden tvivl det, jeg har set allermest frem til at opleve på den fem-dages eksklusive kunstrejse i Norge, jeg er inviteret med til. Coast Contemporary kaldes turen, der involverer fem dages sejlads ned igennem den norske kystlinie med Hurtigruten – af *Lonely Planet* kaldt ”Verdens smukkeste sørejse”. Konceptet bag handler om at spærre en gruppe på næsten 100 kunstfolk inde på båden i fem dage, og så ellers lade tiden spille ind, og se hvad der sker. Det er på forhånd klaustrofobisk at tænke på.

Det er en englænder, Simon Ings, der ført mig til bakketoppen. Han fortæller begejstret om det spektakulære nordlys, han har oplevet aftenen. Ings er forfatter og skriver for *New Scientist*, og virker allerede som en gammel ven. Han griner da jeg fortæller, at én af mine venner beskriver nordlyset som astral pornografi. Ings skal skrive om LIAF – Lofotens internationale biennale - som vi skal besøge den kommende dag. Det giver mening, for det viser sig at han er intenst optaget af science fiction, og udstillingen handler netop om livet på kloden om 150 år.

Dag 2. Henningsvær, Lofoten

Morgenbuffeten på Thon Hotel ved havnekajen i Svolvær er totalt overdådig. Jeg sætter mig ved et tilfældigt bord med havudsigt, og hilser på Snezhana – en kurator fra Moskva med sortfarvet page, tatoveringer og tunge briller – og Alex, en kurator fra New York. Han ser træt og svedig ud. Vi prøver kort at præsentere os selv, og jeg bliver allerede lidt træt ved tanken om, hvor mange gange jeg skal igennem tilsvarende ritual på turen, og spejder forgæves efter Simon.

Jeg finder ham ude i bussen. Som en skoleklasse bliver vi nu kørt mod næste programpunkt, og lidt over 11 når vi til Henningsvær. Et lille fiskersamfund, som kuratorerne bag årets LIAF, Milena Høgsberg og Heidi Ballet, har valgt som ramme om biennalen kaldet *I Taste the Future*. Fremtiden virker ikke ligefrem påtrængende her, faktisk føles det som at træde direkte ud i fortiden. Små træhuse, og en gammel trævarefabrik udgør byen, der ligger i de mest bjergtagende omgivelser med udsigt til bjergkæder og hav fra alle sider.

Kunstnerlisten er uvant kort for en biennale. Det virker som en bevidst (og generøs) modstrategi i forhold til de vanlige 150 kunstnere på biennaler. De fleste værker er tidsbaserede: video eller performances. Det kan være en dræber med mange videoværker på større gruppeudstillinger, men her er der alligevel ikke andet at lave: kigge ud over fjeldet, se en video, følge med en performance. Eglé Bydvytyté, en vidunderlig litauisk danser og kunstner, fører an med første live performance. Iført guldkjaker, Adidasbukser og knæbeskyttere larver, møver og danser tre hættekledte dansere sig afsted med cirkulære hoftebevægelser i retning mod vandet. På fjeldets skråning mod havet ligger de på knæ og rokker fra side til side, lægger sig ned og drikker vand fra hinandens navle. Den mageløse udsigt, den sensuelle krops bevægelser, og den absurditet og humor, der altid er tilstede i Budvytytés koreografiske værker, giver endorfinerne frit løb i kroppen.

Efterfølgende vandrer jeg med på *Kjære Henningsvær og havet som onkranser deg!* En såkaldt sanselig vandring skabt af Elin Már Øyen Vister. Hun fortæller indlevende om Henningsvær, og om Lofotens aktuelle udfordringer. Det er eksempelvis det eneste sted i Norge, hvor olieboringer stadig er forbudt. Men genvalget af Erna Solberg som statsminister, kan blive lig med en ophævelse af forbuddet. Vandringen ender ved et bål på fjeldet med udsigt over havet, hvor en ung kvinde synger et smukt og klagende kvad. Det lyder som om en fortidskvinde kommer ud af munden på hende, og råber om hjælp.

Hvordan ser vores klode ud om 150 år? Selvom ingen af kunstnerne direkte tager konceptet for pålydende, handler de fleste værker alligevel om vores fremtid. For ikke så længe siden ville mange hurtigt tænke i robotter og fremtidig teknologi, men her handler det hele om naturen. Som Bydvytytés dans til havet eller Øyen Visters vandring i landskabet. Norges dybt ambivalente forhold til olieresourcerne ligger og emmer i mange værker. På den ene side har olien gjort Norge til et af verdens rigeste lande, men nu er konsekvenserne af de mange boringer blevet tydelige: ødelæggelser af havmiljøet, klimaproblemer og global opvarmning.

Tilbage i Svolvær skal vi ombord på Hurtigruten MS Trollfjord. Nora Joung, en ung norsk performancekunstner, ryger en cigaret og virker lidt modstræbende omkring det. ”Det er jo kun for folk med mange penge”, siger hun lidt tvært.

Dag 3. Hurtigruten, Bodø-Rørvik

Kl. 01.09 vækkes jeg af kaptajnens høje stemme. Der er nordlys i sigte. Jeg skynder mig i tøjet, famler frem i mørket på det store skibs dæk, og tumler næsten bagover, da jeg ser det: en buet hvidlig tåge henover himmelhvælvingen. Det ligner en slags sakral spøgelsesregnbue, som vi langsomt sejler imod. Det er så uvant og uvirkeligt et syn, og jeg forsøger forgæves at fange det på min Iphone.

Da jeg vågner stråler et orange lys ind igennem det lille køje i kahytten. Morgenrøde, fjeld, hav. Hurtigruten er i virkeligheden et helt misvisende navn for oplevelsen: det går alt andet end hurtigt. Tiden føles mærkeligt opløst, og det er vist også meningen med turen: at vi over timer, dage og nætter efterhånden glider mere ind i en duvende døgnrytme, og skaber nye kontakter til gavn for det norkse kunstliv. Der er planlagt et intenst program af talks, præsentationer og udstillinger ombord. Alligevel føles det hele ganske stilfærdigt. Vi er alle i samme båd.

Ved morgenbuffeten er det tydeligt, at de fleste andre gæster ombord på MS Trollfjord, er i slutningen af livet. Hurtigruten er måske nordens svar på en pilgrimsrejse? I hvert fald lægger jeg mærke til skriften på dækket, hvor der med svungne bogstaver står: *The Arctic Awakening*. Kl 09 lyder kaptajnens stemme igen: ”Nu passerer vi snart polarcirklen, og personalet holder et lille arrangement på dækket”. En lille klode på et stykke fjeld i havet indikerer polarcirklen. Mens vi sejler forbi, serverer to glade mænd i uniformer gratis levertran, mens der ved siden af sælges ”Arctic Circle Champagne.” Jeg vælger det sidste. Senere i kahyt 640 sidder Nora Jouns sitrende, i en lidt uglet seng, iført krøllet silkenattøj og læser op. Jounng performer alle sine værker den eftermiddag, mens Rhea Dall, der har kurateret, serverer whisky i kaffekopper, og der er ingen som helst grund til at gå. Det er et magisk øjeblik, hvor vi som en lille udvalgt skare får lov at være helt intime med en kunstner, mens landskaber, der har været her for evigt glider umærkeligt forbi. Formålet med rejsen er begyndt at kunne mærkes.

Dag 4. Trondhjem.

Jeg vågner klokken halv syv med hoved på. Det blev sent på dansegulvet aftenen før, for selv på Hurtigruten kan man få kunstverdenens foretrukne drink: spritze Aperol. Vi er landet for en kort bemærkning i Trondhjem, hvor vi skal besøge den nye kunsthall og udstillingen *The New We*. Her er kødædende planter, empatiske rotter og planter, der kan skrive digte. Det er tidens store emne i kunsten: at gentænke menneskets placering i naturhierarkiet, og anerkende at planter kan sanse, og rotter har empati. Så hvem er vi?

Tilbage på båden er kahyt 630 overtaget af en fiktiv karakter, Erik Elk, der lytter til *De Fede Svin* og selv lever som ét. Der er en stank uden lige, og synet af flæskekoteletter i kufferten, lugten af pølser og skrald, og en ophobet mængde brugte vatpinde er for meget for mit tømmermændsramte korpus. Jeg skynder mig op i jacuzzi'en, og slutter af i saunaen, der har panoramaudsigt til det ældgamle landskab, der nu i flere dage har været eneste udsigt.

Om aftenen performer Nils Bech i panoramasalonen. Hans skærende klare englestemme skaber med det samme kuldegysninger. Rundt omkring i stole og sofaer sidder små hjemmelavede dukker. En forlist kærlighedshistorie synges langsomt frem, mens tårerne begynder at trille – både på Bech og blandt publikum. Kun min engelske ven, Simon, ser uberørt ud. Han virker som om, han hele tiden er i gang med at udtænke et nyt plot til en kommende sci fi roman.

Dag 5. Bergen.

En trold sidder fast i elevatoren. Trolden står med sit triste blik og kigger ud på os bag en horde af bagage. Som om hun har rejst i meget lang tid, for at komme til netop denne tid. Det er klaustrofobisk, trist og morsomt på samme tid. Tori Wrånes hedder kunstneren, der via troldefiguren får fremmanet en form for forladthed midt i moderniteten. Vi føler alle med trolden, men må indse, at vores rejse er ved at være slut.

Vi ankommer til Bergen over middag. De sidste par timer har landskabet ændret karakter. Det er blevet grønnere, fjeldene mere frodige, mindre rå. Da vi endelig kommer på landjord gynger kroppen videre. Det føles som at have jetlag – en svimmelhed i kroppen, der er lidt ude af sync med de stive gamle brosten.

Om aftenen er der afskedsfest i Bergens Konsthall. Her kommer det lokale kunstmiljø forbi, og pludselig er vores efterhånden velkendte gruppe fra båden opløst. Alt er pludselig stift, koldt, lidt anmassende. Selvom der er arrangeret et fint performance-program – bl.a. med *Dead Language Poetry*, der kombinerer hjemmebyggede instrumenter med gammelt samisk sprog, så er den intime

stemning fra båden med ét væk, og jeg kapitulerer. Den arktiske vækkelse har sat sig i kroppen: den vil have fjeld og hav, vuggende fornemmelser og evig tid – ikke stive kolde ferniseringsomgivelser.